

Izhaja, izvenemski pondeljek, vsak dan zjutraj. Uredništvo: ulica sv. Frančiška Asiškega št. 20, I. nadstropje. Dopolni naj se pošilja uredništvu. Ne-rankirana pisma se ne sprejemajo, rokopi si se. Izdajatelj in odgovorni urednik Anton Gerbec. — Lastnik tiskarne Edinost. Naročniki plačujejo: L. 7.—, 3 mesece L. 21.—, 6 mesecev L. 32.—, v celotno leto L. 60.—. Za inozemstvo mesečno 4 lire več. Uredništvo in uprava št. 11. 57.

EDINOST

Posamezne številke v Trstu in okolici po 20 cent. — Oglasi se računajo v širskosti ene kolone (72 mm.). — Oglasi trgovcev in obrtnikov po 40 cent. osmrtnice, zahvale, poslanice in vabila po L. 1.—, oglasi denarnih zavodov po L. 2.—. — Mali oglasi po 20 cent. beseda, najmanj po L. 2.—. — Oglasi, naročniki in reklamacije se pošiljajo izključno upravi Edinosti, v Trstu, ulica sv. Frančiška Asiškega št. 20, I. nadstropje. — Telefon uredništva in uprave 11-57.

Ob četrti obletnici

Praznujemo zgodovinsko-znamenito obletnico. Štiri leta so minila, odkar je s porazom avstro-ogrske armade na italijanskem bojišču dobila smrtni udarec bivša monarhija, katere nekdanja moč in samostojnost se je izražala z reko, da v nji solnce nikdar ne zaide. Saj je bila tudi prvačica nekdanjega nemškega »bundas«. Tejnjeni veliki vlogi v državopolitičnem življenju Evrope je napravila konec za Avstrijo nesrečna vojna leta 1866. Prvenstvo v nemškem narodu je prešlo od Habsburžanov na Hohenzollernce.

Naduti in zakrknjeni mogotci na dunajskem dvoru so seveda občutili ta dogodek kot silen udarec zase in kot nesrečo za monarhijo. V resnici pa bi bila mogla ravno izločitev avstro-ogrske monarhije iz nemške »zveze« — kamor ni spadala ne po svoji narodnosti sestavi, ne po svoji zemljepisni legi — postati začetno dejanje za njeno bodočo veličino. Ali mogotci na Dunaju niso razumeli pomembnosti dogodkov. V svoji zakrknjenosti se niso mogli sprijazniti z mislijo, da so časi njihovega prvenstva v življenju nemškega naroda minili za vedno. Niso hoteli poslušati niti svaril velikega nemškega državnika in kancelarja Bismarcka, ki jim je govoril, da stremjenje avstro-ogrske monarhije mora iti odsej na jug in vzhod. Hoteli so, da monarhija ostani — vsaj po videzu — nemška tvorba; hoteli so ostati še nadalje »deutsche Fürsten«. Tako daleč so šli v tej svoji nemški zakrknjenosti, da so se rajše — ko že niso mogli biti prvaki — uslužili kot podajalci Berolina.

S tako svojo politiko slepote so si bolj in bolj odtujevali svoje narode, veliko večino prebivalstva monarhije. Izgubili so vsak vid tudi za svoje lastne interese, vsako merilo za pravilno presojanje dejstev in resničnosti. Mesto da bi bili vabili k sebi slovanski jug, so ga pehali od sebe in so slednji zagrešili najstrašnejšo blaznost s tem, da so v svojem slavočinstvu zanetili svetovni požar, ki je zrušil njihovo slavo in njihovo moč.

Dogodki na italijanskem bojišču v jeseni leta 1918 so znani. Zaljeni in tlačeni narodi so se kruto masčevali na bojiščih. Niso hoteli več prelivati svoje dragocene krvi za svoje tlačitelje in tirane. Narodi so se oddahnil: dan smrti monarhije je bil za naš narod dan odrešenja, osvoboditve in narodnega ujedinjenja. Tudi po našem nekdanjem Primorju je zavalovela radost. Bodoča naša usoda je bila sicer tedaj še neznan, ali narod naš je tudi na tem ozemlju trdno veroval, da mu napočijo boljši dnevi. Te vere ni izgubil tudi sedaj, ko je prišla italij. zasedba. Kako je prišlo do te zasedbe, je znano. Vseled razsula avstrijske fronte je nastalo veliko valovanje ljudi, ki je zlasti v naš Trst prineslo množico sumljivih elementov. Ker ni bilo tu nobene oblasti, ki bi mogla izdatno skrbeti za javni mir in red ter ščititi lastnost, se je bilo bati hudih dogodkov. V tej bojazni je odšla v Benetke deputacija s prošnjo, naj bi italijanska vojska prevzela to nalogo. V deputaciji so bili zastopani tudi Slovani. Že to dejstvo nam je dajalo vero, da smo priznani kot enakoveljavni in sodočujoči činitelji.

Italijansko vojaštvo je dospelo v Trst dne 3. novembra 1918. popoldne z vojaškim guvernerjem Petitti di Roreto na čelu. Stopivši na kopno je izjavil: Tu smo in tu ostanemo! Mož je gotovo poznal londonski pakt. Naša nova državna pripad-

nost je bila torej vendar že določena. Vse postopanje prvega guvernerja je bilo sprva tako taktno in obzirno, da smo bili pomirjeni. Izjavil je, da bo vsem strankam zagotovljena popolna svoboda uveljavljanja. Naš narodni svet, sestavljen od številnih zaupnikov vseh političnih struk, je smel svobodno in neovirano zborovati in posvetovati pri oblastvih. Sestavil se je bil »odbor za javni blagor« iz zastopnikov vseh mestnih strank. V imenu tržaških Slovanov sta bila v njem dr. Wilfan in dr. Slavik. Tudi iz tega dejstva smo mogli sklepati, da hočejo z nami računati kot s činiteljem, ki se ne more prezirati. Svobodno in neovirano smo mogli hoditi po ulicah s svojimi narodnimi znaki, ne da bi bilo prislo kje do kakšnega neljubega dogodka ali odpora. Tudi to se nam je zdelo ugodno znamenje za bodočnost.

Ali to ugodno vreme ni trajalo dolgo. Kmalu je prišel preobrat na slabše. Razglašeno je bilo, da se je posvetovalo; nismo se smeli več prikazati na ulico s svojimi narodnimi znaki. Za nas ni bilo več svobode uveljavljanja. Ali je prišel ta preobrat vsled pritiska od strani nasprotnikov, ki si ne morejo predstavljati javnega življenja brez boja proti Slovanom, ali vsled nepoznavanja naših krajev in njih razmer na strani odločujočih činiteljev — ne vemo. Bržkone vsled obeh teh dveh okoliščin. Ali naj tu opusujemo poznejše dogodke, vse tisto gorje, ki ga je moralo prestajati naše ljudstvo? Na kratko: prišla je doba brezpravja, časi solz, trpljenja, krivice, ki jo je naš narod občutil na svoji lasti, na svoji osebni varnosti, na svojem šolstvu, na vseh svojih pravicah, v vsem javnem življenju.

Ali naj obupujemo? Ne. Žarek nade nam pošilja zopet naključje, da je ravno v dne, ko se po vsej Italiji praznuje obletnica velike zmage nad dedno sovražnico, prišel velik preobrat v političnem življenju Italije, ko torej vse kaže, da naša država začne ubirati nove poti. Nadejamo se, da hočejo novi možje boljše izpopraviti naše kraje, naše ljudstvo, njegovo veliko vrednost in njegovo čustvenost. Pravo izpopravljanje pa dovaja tudi do — pametne in za državo koristne politike napram vsem državljanom brez razlike.

Kar je bilo, je bilo. Kljub vsemu, kar je našo ljudstvo moralo pretrpeti v teh štirih letih, se pridružujemo tudi mi slavnostnemu razpoloženju z zavestjo, da je tudi italijanska vojska dala svoj veliki delež za osvoboditev in ujedinjenje narodov bivše monarhije, in z nado, da italijanski narod začne tudi napram svoji jugoslovanski manjšini postopati v skladu s tisto idejo, ki je uedinila tudi njega in ga dovedla do današnje veličine — z vzvišeno nacionalno idejo.

Največjo pridobitev za človeštvo je prinesla svetovna vojna s porušenjem nemškega imperikalizma. Strašne žrtve je moral dooprinese človeštvo v dosego tega cilja. Ali če bi imel na mesto nemškega stopiti kak drugi imperikalizem, bi bile vse te žrtve zastoj doprinešene. Zato izrekamo ob tej obletnici tudi nado, da pride po valovenju te prve vojne dobre stremenje in da bodo potni države in narodi uročili svoje medsebojno življenje po vzvišenem Wilsonovem načelu mirnega in prijateljskega sožitja, edino odgovarjajočega zahtevam in pravilom resnične civilizacije!

naslednik. Pripravljen je tudi iti kot zastopnik Italije na konferenco v Lausanne, ako vlada to želi, toda na svojem mestu ne more ostati, ker čuti, da bi bil gotovo pa pozneje prisiljen dati ostavko.

Po tem odgovoru je poslal Mussolini grofu Sforzi novo brzojavko, v kateri mu je naložil, naj pride takoj v Rim.

Poslaniki, ki so podali ostavko, poklicani v Rim.

RIM, 3. Poleg grofa Sforze je Mussolinij poklical v Rim tudi poslanika Frassati iz Berlina in Rolando Ricci iz Washingtona. Glasno brzojavke došle iz Pariza, je grof Sforza že odpotoval iz Pariza. Pričakuje se za jutri v Rimu.

Mussolinij obiskal zastopnike zavezniških držav

RIM, 3. Ministrski predsednik Mussolini je obiskal danes predpoldne angleškega poslanika v Rimu. Na prošnjo angleškega poslanika samega se je Mussolinij podpisal v album, ki se bo z njegovim podpisom prodajal v Londonu v prid vojnemu pohabljenecem. Nato je Mussolinij obiskal poslanika Zedinjenih držav, ki ga je sprejel zelo priščno in mu predstavil vse osebo poslanstva. Nato je posetil japonskega in brazilanskega poslanika. S tem poslednjim je imel daljši pogovor, pri katerem sta se doteknila tudi vprašanja izseljevanja. Končno je g. Mussolinij obiskal tudi nemškega poslanika.

Fašisti proti občinam

MILAN, 3. Nadaljujejo se po deželi nastopi fašistov proti občinskim zastopnikom, kateri vsled pritiska odstopajo. Socialistični poslanec Belotti se je proti temu postopanju brzojavno pritožil pri ministrskem zredsedniku.

Boj proti prekinjanju

RIM, 3. Uradni glasnik ministrstva za javni pouk, ki je včeraj izšel, objavlja okrožnico bivšega naučnega ministra Anile, datirano 30. septembra 1922 ter naslovljeno na vse šole, v kateri popisuje napore, ki so jih do sedaj izvršila različna združenja, da odpravijo grdo razvado prekinjanja ter opozarja, da so se v tem boju združili zastopniki vseh slojev in vseh strank. Omenja pohvalno delo, ki so ga na tem polju do sedaj izvršile šole, ter pozivlja šolska vodstva in učiteljsko, naj nadaljuje to svoje delo ter ga poglobi in sistemizira.

Albansko poslanstvo v Rimu zankuje vesti o revoluciji

RIM, 3. Albansko poslanstvo v Rimu zankuje potom agencije Stefani najodločnejše vesti, ki so jih objavili nekateri rimski listi o revoluciji in neredih v Albaniji. Poslanstvo naglašja, da vlada povsod v državi poplana red in mir, ter sviri javno mnenje pred takimi vestmi, s katerimi se je hoče ustvarjati krivo mnenje o Albaniji in albanskem ljudstvu.

Novi prelet v Trentu

TRIDENT, 3. V Trident je prišel danes iz Rima novi prefekt kom. Josip Guadagnini.

Borze zopet normalno poslujejo. — Občutno valovanje kurzov.

RIM, 3. Včeraj so se zopet otvorile borze po vsej državi. Tako torej tudi ta trg zopet normalno posluje. Preden se je pričela kupčija, so imeli povsod predsedniki sekcij državnega združenja borznih agentov patriotične govore. Vseled pozornosti in točnosti borznih indikatorov in borznih agentov so se vrednote dobro držale, zlasti državni papirji. Kurzi so bili podvrženi občutnemu valovanju, kar je posledica skokov v žadnih dneih.

Usoda prepovedanih listov

MILAN, 3. Sedež socialističnega glasila »Avanti« je bil izročen upraviteljema lista posl. Baccijiu in adv. Schiaviju.

GENOVA, 3. Reformistični »Lavoro« še ne izhaja, ker zahtevajo fašisti odstranitev dveh urednikov, čemur se vodstvo lista upira.

Mussolinijev izjave zastopniku lista »Matin«

PARIZ, 3. Zastopniku pariškega lista »Matin« je dal italijanski ministrski predsednik Mussolinij sledeče izjave: »V notranjosti bo moja vlada — vlada koncentracije, ki bo delala politiko varčevanja in discipline, kakršno je fašizem vedno propovedal. Bilo bi neumno misliti, da bi moglo tako obnovitveno delo biti naperjeno proti proletariatu. To bi bilo v nasprotju z najčistejšim bistvom fašizma, kajti treba je imeti pred očmi, da se je fašizem, ki je bil v začetku odpor proti komunističnim grozotam, izpremenil v zadnjem času v obsežno sindikalistično gibanje. Toda tu se moramo razumeti: gre za narodni sindikalizem, ki mora upoštevati blagostanje in koristi delavcev, kateri pa ne smejo zanemarjati proizvodnje in splošnih interesov države.

Na zunanjo našo politiko ne bo pustolovska, temveč politika narodnega dostojanstva v polnem pomenu te besede. Z vsemi zaveznički bomo ohranili prijateljske odnose in tako bomo tudi zasledovali prijateljsko politiko napram vsem državam, ki bodo kazale napram nam prijateljsko razpoloženje.

Zastopnik lista »Matin« je nato vprašal, naj mu kaj pove glede odnosov med Italijo in Francijo. G. Mussolinij je odgovoril:

Francoske delnice rastejo v Italiji z vsakim dnem. S Francijo moramo priti do odkritosrčnega in tesnega sporazuma. V ta namen je potrebno, da uredimo čim prej dve vprašanji, iz katerih izvirajo vsi nesporazumi med nami. Prvo vprašanje se tiče Tunizije.

— In drugo? je vprašal dopisnik.

Mussolinij se je nasmehnil in odgovoril v šali: »Bodite zadovoljni za sedaj s prvim«.

Te izjave so vzbudile v Franciji splošno pozornost in tudi precejšnje vznemirjenje. Listi se vprašujejo, kakšno bi moralo biti ono drugo vprašanje, ki ga Mussolinij ni hotel omeniti. Ugibajo, ali gre za vzhodno vprašanje, za interese v Anatoliji, ali pa ni Mussolinij morda mislil na Korsiko, Nice in Savojo? Tudi bodoče razmerje med Italijo in Jugoslavijo dela pariškim krogom velike skrbi in nekateri listi mislijo, da je spor med obema sosednjima državama neizogiben. Na tej podlagi se razlaga tudi ostavka grofa Sforze, češ da je odstopil, ker predvideva tak razvoj stvari, kateri bi bil v nasprotju z vsem njegovim dosedanjim delovanjem.

Rusija

Severna razorožitvena konferenca.

RIGA, 2. Razorožitvena konferenca med Rusijo, Poljsko in baltičnimi državami se bo vrnila 12. novembra v Moskvi. Rumunsko bo na tej konferenci zastopala Poljska.

Leva zopet obkoljena?

BELGRAD, 3. »Novoje Vremja« prinaša vest, da je »Leva« zaradi bojazni definitivno zapustila svoje mesto in odstopa na jug. Baje ni nobenega upanja več, da bi se kdaj ozdravila.

Poljska

Pred volitvami novega prezidenta Poljske.

VARSAVA, 2. »Kurier Polski« poroča, da bo sklicana prva seja novoizvoljenega poljskega sejna 21. novembra, prva seja senata pa 28. novembra. Na skupni seji obeh zbornic, ki bo sklicana takoj po konstituiranju novega parlamenta, bo izvoljen novi prezident poljske republike.

Francija

Francoski listi o preobratu v Italiji

PARIZ, 3. Francoski listi nadalje razpravljajo o preobratu, ki se je izvršil v Italiji. »Victoire« piše: Ko se narodna obnove, ki se je izvršila v Italiji, izvede tudi na Francoskem, tedaj bomo morda skušali uresničiti sen, ki je mil toliko Latincem na Francoskem in v Italiji, t. j. da bi se združili v obširno zvezo vsi narodi latinskega jezika in latinske civilizacije, katerih duh obvladuje sredozemsko deželo, polovico Afrike in južno Ameriko in ki imajo poleg slovanskih in anglosaksonskih množic pravico zavzemati tudi v bodočnosti lepo mesto na svetu. »Republique Française« meni, da so uspeh fašizma v Italiji, izid volitev v Švici in izid občinskih volitev na Angleškem pomembna znamenja, ki pričajo, da si želijo vsi narodi mir in red, ker se spričo poloma ruskega boljševizma ne marajo dajati kot material za socialne poskuse.

Francoski poslanik se v kratkem povrne v Rim

PARIZ, 3. Gospod Barrère, francoski poslanik v Rimu, ki se nahaja sedaj v Parizu, se v kratkem zopet povrne na svoje mesto.

Anglija

Bonar Law govori pred volilkami o odnosih med Anglijo ter Francijo in Italijo

LONDON, 3. Angleški ministrski predsednik Bonar Law je imel na nekem shodu, katerega so se udeležile izključno ženske, govor, v katerem je med drugim izjavil, da mora biti sporazum med Francijo in Anglijo podlaga angleške zunanje politike, kajti Anglija da ima s Francijo mnogo skupnih ciljev. Nadalje je izrazil upanje, da se bo dosegel sporazum glede sredstev za dosego ciljev. Anglija — je nadaljeval govornik — si mora prizadevati, da pride s Francijo do sporazuma. Obe strani razume, da bi brez takega sporazuma nastala v Evropi zmešnjava, katere bi ogrozila svetovni mir.

Nato je Bonar Law govoril o odgovoru, ki ga je dala angleška vlada na brzojavko italijanskega ministrskega predsednika Mussolinija. Bonar Law je izjavil, da Anglija ne sme pozabiti, da je Italija stopila v vojno v najkritičnejšem hipu in da je do prinesla velike žrtve. Anglija da mora kazati za Italijo simpatije in prijateljstvo pri vsaki priliki, kjer je mogoče. Ob zaključku je govornik izrazil nado, da se bo na skorajšnji konferenci našla rešitev, ki bo povrnila Turški mir in omogočila povrnitev angleških čet v domovino.

Lloyd George bo govoril v Londonu

LONDON, 3. Lloyd George gre na bolje; on upa, da bo v soboto že lahko govoril v Londonu.

Enotno postopanje Anglije in Francije napram Turčiji

LONDON, 3. Francoski poslanik v Londonu je bil včeraj popoldne v angleškem ministrstvu za zunanje zadeve, kjer je imel z lordom Curzonom daljši pogovor o vzhodnem vprašanju, glede katerega se je dosegel popoln sporazum. Obe vladi sta sklenili, da pošljeta angorski vladi oster protest radi prekršitve sporazuma v Mudaniji. Obe vladi sta se nadalje domenili glede vsebine odgovora, ki se bo poslal angorski vladi sprčo njenega protesta, ker so zaveznički povabili na konferenco v Lausanne tudi sultanovo vlado v Carigradu.

Nemčija

Kancelar sprejel inozemske izvedence — Vprašanje stabilizacije marke

BERLIN, 3. Kancelar Wirth je sprejel včeraj mednarodne izvedence Visseringa, Cassela, Grandaa, Keynesa, Duboisja in Jenksa. Kancelar je poudarjal, da so se vsi izvedenci odzvali vabilu, kar priča, da je vlada pravilno ravnala, ko je sklenila izzvati tudi s strani inozemskih veščakov poročilo glede stabilizacije marke. Stabilizacija marke je vprašanje, ki interesira vso Evropo, je vprašanje svetovnega gospodarstva. Interesirani nemški krogi so to vprašanje proučevali. Inozemske veščake pa je vlada povabila, da jo poučijo o mnenju, ki prevladuje v inozemstvu glede tega vprašanja. Izvedenci se bodo morali izraziti o nastopnih vprašanjih: 1) ali je stabilizacija marke mogoča v sedanjem položaju; 2) v primeru, da negativno odgovorijo: kaj je treba ukreniti, da se omogoči stabilizacija; 3) kakše mere bo treba prirediti, da se slednjič izvrši. Kancelar je končno zagotovil veščakom, da bodo njihovi odgovori sprejeti z živim zanimanjem toliko v Nemčiji kot v inozemstvu.

Vojaška nadzorovalna komisija v Nemčiji bo odpravljena

BERLIN, 3. Wolfvot dopisni urad javlja: Francoska, angleška, italijanska, belgijska in japonska vlada so stavile nemški vladi predlog, naj bi se medzavezniška vojaška

nadzorovalna komisija nadomestila s posebnim jamstvenim odborom, ki bi bil sestavljen iz manjšega števila članov in ki bi se vzdrževal na račun omenjenih zavezniških glav, ako bi se zajamčila končna rešitev raznih vprašanj, ki se tičejo razorožitve Nemčije. Nemška vlada je izjavila, da je pripravljena začeti pogajanja na podlagi tega predloga pod pogojem, da bi ta pogajanja bila znamenje, da se namerava omejiti nadzorovanje Nemčije in da se bodo začele uveljavljati pravice, ki jih mirovna pogodba priznava odboru Društva narodov.

Nemčija mora kupovati premog v inozemstvu

BERLIN, 3. »Berliner Tageblatt« pravi, da je bila nemška vlada prisiljena kupiti do sedaj za 30 milijonov angleškega premoga za potrebe nemških državnih železnice.

Zrakoplovna zveza London-Carigrad.

MONAKOVO, 3. »Münchener Neueste Nachrichten« javljajo, da namerava angleška zrakoplovna družba, ki vzdržuje zvezo med Londonom in Kölnom, podaljšati zračno progo preko Monakova, Prage in Budimpešte v Belgrad, Sofijo in Carigrad.

Avstrija

Odslovitve 25.000 uradnikov.

DUNAJ, 3. Na podlagi postopnega gospodarstvenega programa, ki ga je izdelala avstrijska vlada sporazumno s finančnim odborom, imenovanim od Zveze narodov, se bo v tekočem letu odpustilo 25.000 uradnikov in 12.000 bivših bojevnikov, ki so bili sprejeti v službo samo provizorično. Predvideva se tudi odslovitve ženskih moči, ki so bile nastavljene med vojno.

Vzhodno vprašanje

Položaj na Turškem

LONDON, 3. Agenciji »Reuter« poročajo iz Carigrada: Na včerajšnji seji narodne skupščine v Angori se je živahno kritiziralo zadržanje sultana in carigradske vlade. Nu-beg, ki je bil delegat na mirovni konferenci, je zahteval, naj si angorska vlada nadene raje naslov turške vlade nego otomanska, kajti turški narod je suvereni narod. Razen tega je predlagal, naj se da Carigrad upravljati po vladnem komisarju s posebnimi pooblastili, dokler zaveznički ne izpraznijo mesta.

PARIZ, 3. Listom poročajo iz Carigrada: Angorska vlada še vedno razpravlja vprašanje sultanata in kalifata ter v tem pogledu ni še nič odločila. Zdi se, da je visoka porta pripravljena odgovoriti se udeležiti na konferenci v Lausanni.

LONDON, 2. Reuterjeva agencija je prejela iz Carigrada vest, da je carigradska vlada sklenila podati ostavko.

PARIZ, 3. Agenciji »Havas« poročajo iz Angore, da je angorska narodna skupščina odstavila sultana in proglasila sebe za njegovega naslednika.

Angorska vlada javlja, da je treba smatrati za ničevne in nestorjene vse pogodbe in sporazume, ki jih je od 16. marca 1920. dalje sklenila in podpisala carigradska vlada.

Sestanek med grškim in jugoslovanskim vnanjim ministrom.

ATENE, 3. Sinoči je vnanji minister Politis odpotoval v Belgrad, da se posvetuje z jugoslovanskim vnanjim ministrom Ninčičem.

Načrt generala Scharpyja

LONDON, 3. General Scharpy je zahteval, naj se zasede Daraca pred Carigradom, da se prepreči Turkom, da prekoračijo Bospor.

Službeni dementi

CARIGRAD, 3. Vest v nekaterih angleških listih, po kateri bi bili Turki umorili v Odrnu 13 francoskih vojakov, se službeno zanikuje.

Odgovornost bivšega kralja Konstantina za polom v Mali Aziji

ATENE, 3. Listi pišejo: Iz izpovedb prič, ki razbremenjujejo obtožbene radi poloma v Mali Aziji, in iz nekaterih dokumentov bi se dalo sklepati, da je bivši kralj Konstantin odgovoren za polom v Mali Aziji. Kot pravijo listi, se bo bivši kralj pozval, da se oglasi pred preiskovalno komisijo; ako bi pa odklonil, ga bo v odsotnosti sodil poseben vojni svet. S kraljem vred bi se v tem primeru sodila tudi prva skupina obtožencev, katero tvorijo bivši ministri Gunaris, Stratos, Protapadakis, Theokis, Baltazis ter generala Hagianesti in Saratigos.

Listi pravijo: Odgovornost kralja Konstantina obstaja v tem: S tem, da je prevzel efektivno vrhovno poveljstvo vojne v Mali Aziji, dočim bi se moral smatrati za načelnika dvora in političnega vojaškega sistema, je spravil Grško v prepad.

Protest Arabcev proti Balfourju

LONDON, 3. Agenciji »Reuter« poročajo iz Jeruzalema, da so Arabci prekinili delo v znak protesta proti izjavam Balfourja, ki jih je podal ravno pred enim letom,

Nizozemska

Priča pri poroki Wilhelma

HAAG, 3. Nizozemski listi navajajo ime na oseb, ki bodo nastopile kot priče pri poroki bivšega cesarja Wilhelma: bivši prestolonaslednik; gospod Zün, generalni tajnik holandskega notranjega ministrstva; grof Zinden; grof Bentink, osebni prijatelj Wilhelma. Listi poročajo tudi, da je bivša grška kraljica Sofija obiskala te dni svojega brata v Doornu.

Dnevne vesti

Politična vest. Kr. prefektura v Trstu nam je poslala včeraj sledeče obvestilo: Z današnjim dnem je prefekt comm. Crispo-Moncada zopet prevzel oblast vzdrževanja javnega reda.

Fašistovski prevrat in občine. Po Italiji so bili v zadnjih dneh razpušteni mnogi občinski odbori. Nekateri so tudi sami odstopili. V prvih dneh, ko so bili večji dogodki in ospredu, se je prešlo čez ta pojav, pričakovali so se še hujši dogodki, na vsak način pa se je prešlo v prvi razburjenosti čez dogodke druge ali tretje vrste, vse je imelo občine v Rimu. Pri razpustu občin so igrala skoraj povsod prvo vlogo lokalna politična navzkrižja, marsikje tudi morebiti osebne mržnje. Tudi nekateri občinski odbori v naši krajini so dobili v zadnjih dneh od fašistovskih lokalnih organizacij odredbo, da so razpuščeni. Priznali smo došla nam poročila pričajoč razvoja dogodkov. Iz vseh poročil izhaja to, da so bili ti "razpušteni" protiakcionisti in samovoljni in da so se občinski odbori udali do točnim ukazom le pod vplivom momenta in dobro zavajajoč se nezakonitosti tega, kar se je od njih zahtevalo. Tako so bili razpuščeni občinski odbori v Sežani, v Postojni, v Klancu, v Lokvi in drugod. Povsod so nastopili kot "razpuščevalci" lokalni fašisti ali pa ljudje, ki so se izdajali za fašiste. Umevno je, da se je našega ljudstva, ki ima končno za seboj dobro komisarjev polastil strah in skrb za usodo večine zadolženih občin. Zatorej bo naša javnost gotovo z zadoščenjem sprejela vest, ki jo prinaša uradna agencija "Stefani", namreč: "Ministrski predsednik je ukazal prefektom z naredbo, ki ima veljavnost od 1. novembra naprej, da ne sprejmejo oziroma ne izvršijo odstopov, ki so bili ali so usiljeni občinskimi odbori." Upajmo, da bo tržaška prefektura oziroma deželni odbori sledili vzgledu energičnega min. predsednika ter hitro izdali tisti kratki dekret, ki je potreben, da se razpuščeni občinski odbori vzpostavijo.

Tržaška trgovska zbornica je poklonila g. Janu Šeba, prvemu čehoslovanskemu konzulu v Trstu, spominsko kolajno in priznanje zaslug, ki si jih je stekel za obnovo trgovskih stikov med Čehoslovako in tržaškimi pristaniščem.

V znamenju ricinovega olja. Včerajšnji "Piccolo della Sera" je poročal, da so fašisti v Sežani in v Divači prisilili nekatere komuniste, da pijejo ricinovo olje. O sličnih izgrelih nam poročajo iz Barkovele in iz Sv. Križa. Tu so bili baje žrtve naši ljudje, poštini in ugledni Slovenci. Napadali se vsi izdajajo za fašiste. Fašistovska stranka ima svoj disciplinarni red, ima svojo hierarhijo, ima v Trstu tudi svoje sodišče. Njej prijavljamo te grde, surove čine in pričakujemo od nje, da bo znala napram takim ljudem varovati svojo čast. Globoko smo prepričani, da vodstvo tržaškega fašista ne zna za te čine in da jih ne odobruje. Sklicujemo se na ponosne in viteške prve člene disciplinarne pravilnika za fašistovsko milico. Kdor si je staval tak pravilnik, mora spoštovati človeško dostojanstvo v vsakomer, pa naj bo ta tudi politični nasprotnik in naj bo tudi tak, da ne zasluži viteškega boja, kar pa gotovo ne velja za napadeno dva naša Križana, ki sta poštenjaka in spoštovanja vredna moža. — To je naša suha obtožba.

Pozdrav od vojakov. Najlepše pozdrave pošiljamo mi čvrsti fantje Slovenci svojim starišem, znancom, fantom in dekletam. Albert Žnidaršič, Josip Kopriva, Anton Zadel iz Il. Bistrice, Šestan Josip, Kutežev; Anton Slave, Bitinje; Škrli Ivan, Dolnji Zeman; Boštjančič Anton, Vel. Bukovica; Vadenal Ivan, Valentin Celigoj iz Zagorja; Knefelc Anton, Koritnice; Štirje Postojnici Cuk Alojz, Grželj Jakob, Petrovčič Franc in Rupnik Peter; Brđoč Maks, Klenik, Bak Franc, Skoflje; Kenda Josip, Temljene; Feltrin Alojz, Bukovo; Švara Emil, Gabrovica in Curk Franc iz Goč.

Slovenski fantje, ki se nahajajo pri 71. pešpolku v Benetkah, pošiljajo pozdrave vsem domačinom. Rebuta Ivan, Kalč Alojz iz Proseka; Černigoj M., Sv. Ivan; Furlančič Ciril, Dekani. Prosijo obenem kaj čitva, kar duševne hrane jim zelo primanjkuje. Rebuta Ivan, 71. Regg. Fant. VII comp., Caserma S. Pietro, Venezia.

Novi slučaj osepnic. Dne 30. prošlega meseca so se konstatirali v Trstu 4 novi slučaj osepnic in sicer dva v ulici Murat št. 2 in dva v ulici S. Giustina št. 6. Ti štirje slučaj so med seboj v zvezi. Čeravno ni treba, da se vsled tega občinstvo vznemirja, vendar svetujemo vsem, da se dajo cepiti proti kozicam, da čim prej izgine nevarnost.

PODLISTEK

Igralec, ki dobiva.

Spisal Mavricij Jókai

Iz madžarskega izvirnika poslovenil

Ivan Koštiál

32

X. Lady Adamina.

L'hombreski klub v Rue de Rivoli je bil le "urad", odprti od določenih urah za vpletane vsakdanje obiskovalce; tam ni bilo ženske družbe; tam niso bili drugače kot sodovico. To je bila palača resnega "poklica", prav tako kakor borza. Med l'hombrom in borzo je tudi sicer dosti sličnosti. Borza je bila v tej dobi tudi v "Kraljevi palači", vstopilo se je vanjo lehkó naravnost iz tatarskega tabora. Prava zabava je bila vendar samó tukaj v cvetu. To je bil Mohamedov raj. Iste osebe, ki so opravljale pri l'hombri in pri borznih kulisah težko delo, so hitele naravnost tja v igralnice "Kraljeve palače", da bi tisto delo, povzdignjeno v elasti, nadaljevale. Tu je našel človek v službi izgube takoj tolažbo in pozabljenje, a tudi v službi dobika prijeten način, kakó ga plasirati. — Tudi Metél je bil vsakdanji gost blagov tatarskega tabora. A zdelo se je, da kupo samó pokuša. — Znal se je gibati med nevarnim čarobnim rojem kakor čebelar-vešak med čebelami: niti ona se ni počila — la-

«V kraljestvu palčkov». V nedeljo 5. t. m. točno ob 5. uri in pol popoldne ponovi "Šentjakobska Citálnica" v dvorani DKD pri Sv. Jakobu to čarobno in krasno pravljico igró, katera je žela zadnjič že tako lep uspeh. Čarobna razsvetljava, zares pravljici kulise, kralji, kraljica, palčki so pri premieri človeka v duhu prepeljali v bajno kraljestvo vli in čudežev. Živihni norček vzbujajo pri občinstvu s svojo zdravo razposajenostjo obilo smeha in veselja. Sploh je človek prenešen duhom iz te solzne doline v bajno čarobno pravljico svet. Igró je spesnil naš znanj domačin gosp. Ribičič, a spretno jo je vglasbil gosp. Grbec. Zajamčen je torej lep uspeh. Cene bodo znižane ter se upa, da bo občinstvo tudi pri ponovitvi do zadnjega kotička napolnilo dvorano. Pri premieri je igra vzbudila splošno očaranje. Pri ponovitvi se bo videla njena privlačna sila. Kdor se iz katerihkoli vzrokov zadnje nedelje ni mogel udeležiti te čarobne pravljice igró, bo imel jutri priliko, da si jo ogleda. Stari, mladi, otroci: ogledajte si to čarobno igró in ne zamudite te redke lepe prilike!

NB. Ker je povpraševanje po sedežih veliko, se opozarja sl. občinstvo, da si preskrbi sedeže ali danes ob 8. ure zvečer naprej v gostilni DKD ali pa jutri od 10. do 12. ure ravnotam. V nedeljo popoldne prične izdajanje listkov ob 4. uri.

Kotiljonski ples v prid vojaškim novincem se vrši, kakor že javljeno v "Edinosti", danes v soboto ob 20. uri v dvorani D. K. D. pri Sv. Jakobu. Čisti dobiček te prireditve gre v korist našim zavednim mladeničem, katerim naj se omogoči pošiljanje toplo zaželenih listov, katere v tujih mestih težko pogrešajo. Da se ob priliki razveselijo tudi z malim darom, so sklenila šentjakobska zavedna dekleta, da ustanove tozadevni fond.

Zato upamo, da bo današnja plesna zabava dobro obiskana. Danes torej vsi k Sv. Jakobu v prepričanju, da bo dobil tu kar največ kotiljonov. — Šentjakobčanka.

Važno! Izšla je knjižica, ki vsebuje vsa navodila in določbe za prejemanje invalidske pokojnine oziroma vzdrževalnih prispevkov starišem, sirotam in vdovam po vojaki, ki so v vojni padli ali izginili. Knjižica ima za prilogo tudi vzorce za vse potrebne slučaje prošnji. "Knjižica za invalide" stane L. 250, po pošti 30 stotink več. — Pri pošiljavi po pošti naj se nakaže denar prej. Tudi po povzetju se ne bo pošiljalo, ker so troški nerazmerno večji. Knjižica se naroča pri pol. društvu "Edinost" v Trstu.

Javna knjižnica šentjakobske "Citálnice" se nahaja v prostorih "Solskega društva" pri Sv. Jakobu (stara policija) ter posluje redno vsako nedeljo od 10—11 popoldne. Na razpolago ima lepo število poučnih in zabavnih knjig, tako da lahko mladim in starim povsem ustreže. Član je lahko vsakdo. Vpisnina znaša 1 L. a odškodnina za izposojene knjige mesečno 1 L. Darovalcem knjig gg. Sora Josipu, Censnik Pavlu in gđc. N. N. se odbor najtopleje zahvaljuje.

Društvene vesti

M. D. P. - Sv. Jakob. Danes ob 4. popoldne redna odborova seja. Vabljeni so tudi načelnikstva poedinih odsekov. — Predsednik.

Srednješolsko društvo "Zora". Danes ob 5. uri točno redni društveni sestanek. — Odbor.

Pevsko društvo "Ilirija". Danes zvečer točno ob 20h pevška vaja za meš. zbor. Pridite vsi in bodite točni. — Predsednik.

Iz tržaškega življenja

Krivec velike tatvine na državnem koldvoru pradel v roke pravici. Blagajnik Rihard Oesterreicher, ki je, kakr znano, krivec velike tatvine na drž. koldvoru, je padel pred včerajšnjim popoldne v roke pravici.

Aretiran je bil v stanovanju družine Doller v ulici S. Giustina št. 4. (Poglarar te družine je njegov prijatelj). Tja se je namreč zatekel po izvršeni tatvini. Pri njem so našli samo 66.000 lir, potem pa je izpovedal, da je ukradel okoli pol milijona lir. Ostalega denarja pa nima več. Vrgel ga je namreč... od sebe.

Aretirana sta bila tudi Jakob Doller in njegova žena Marija. Odgovarjala bosta, ker sta dajala Oesterreicherju potuho, ko sta prav dobro vdela za njegovo hudodelstvo. Preiskave se nadaljujejo.

Težak padeč. Včeraj zjutraj so pripeljali v mestno bolnišnico pomorščaka Mihaela Roca, starega 33 let. Pomorščak je padel na parniku "Pavero" v Lloydovih ladjedelnici dva metra globoko ter dobil pri tem težke zunanje poškodbe.

Vlom v železno blagajno. Včeraj po noči so vdrli neznani vlomilci v skladišče lesa tvrdke Wallner v ulici della Ferriera št. 7, prevrtili veliko železno blagajno ter odnesli iz nje 700 lir. Tatvina je bila naznanjena policiji.

Tatinski podnajemnik. Pri družini Kjudina v ul. Rena št. 10 je stanoval delj časa kot podnajemnik neki Anton Radič. Včeraj se je nahajal mož sam v stanovanju. To ugodno priliko je pa uporabil na ta način, da je spral-

vil v kovčeg mnogo tujega perila v vrednosti nad 400 lir ter zbežal z njim v dosedaj neznan kraj. Policija ga zasleduje.

Gospod v rumenih rokavcih. Pred dvema mesecema se je pojavil v pisarni ravnatelja otroškega vrta v ul. Castello št. 2 elegantno oblečen mož v rumenih rokavcih ter izročil ravnatelju hranilno knjižico za 4500 lir, rekoč, da ji daruje za otroški vrt. Pred svojim odhodom je pa prosil ravnatelja, naj mu posodi 2000 lir, češ da jih nujno potrebuje. Ravnatelj mu je zaupal ter mu izročil zahtevano svoto. Ko je imel gospod denar v svoji oblasti, se je zahvalil ravnatelju za prijazen ter odšel, rekoč, da mu bo vrnil denar jutri. Ravnatelj je čakal cela dva meseca gospoda in denar, včeraj pa je naznanil dogodek policiji. Policija je ugotovila, da je hranilna knjižica tatinskega izvora. Bila je namreč ukradena neki Sofiji Tramontinjevi.

Tatvina na tramvaju. Zasebnica Valerija Polacco, stanujoča v ul. S. Nicoló št. 30, je naznanila včeraj zjutraj na policiji, da ji je zmanjkala na tramvaju listnina z 10 lirami in drugimi stvarmi v vrednosti nad 100 lir.

Vesti z Gorškega

Prihod novega sežanskega civilnega komisarja. Dne 2. t. m. je prišel v Sežano novi ckrainji civilni komisar dr. Avian ter prevzel urade in posle. Dr. Avian je po rodu Furlan iz Krminia ter je služboval do sedaj v Gradiški. Kraško ljudstvo je sprejelo imenovanje dra. Aviana s simpatijo, ker si od njega kot domačina pričakuje, da bo bolje razumeval potrebe okrajja, nego se je to godilo do sedaj.

Književnost in umetnost

Almanah "Priča se..." (Jedna originalna knjiga). — Zagrebačka nakladna Zadruga "Pokret" izdala je almanah "Priča se...", kalendar za 1923. god. U njemu se nalazi nekoliko stotina najodličnijih satiričnih notica iz rubrike "Priča se..." Ove notice daju jedan komičan pregled svih smiješnih stvari iz života u jogosi novinstvu god 1922.

Osim toga almanah "Priča se..." sadži četrdeset i tri karikature iz savremenog političkog i društvenog života. Tako je to prva kolekcija karikatura u Jugoslaviji. Crteži su Pjera Križančica i Dušana Kokotovića, poznatih naših umjetnika.

Almanah je tehnički izvršno dobro ureden, na dobrom papiru i modernu redigovan. Cijena mu je samo 10 dinara, sa poštarinom dvanaest, a naručuje se u upravi "Pokreta" Zagreb, Marovska ul. 28. Preprodavaoci imaju uobičajeni popust.

DAROVI

Povodom krsta Vladimircak Sturm se je nabralo med botri in stariši L. 100 za "Solsko društvo".

Cilka Benčič

Josip Benčič

poročena

Herpelje, 4. novembra 1922.

Mali oglasi

se računajo po 20 stot. beseda. — Najmanjša pristojbina L. 2.—. Debele črke 40 stot. beseda. — Najmanjša pristojbina L. 4.—. Kdor išče službo, plača polovično ceno.

ČEVLJARSKA delavnica z vsem orodjem in šivalnim strojem Dürkopp se proda. Naslov pri upravnistvu. 2006

SIVALNI STROJ "Singer", zadnji model, skoraj nov, se proda. Informacije: Hotel Piccolo, Barkovlje. 1994

DRUŽABNIKA, ki bi razpolagal s kapitalom od 50.000 lir dalje za ustanovitev tovarne čevljarstvih kopit, išče tovarniški delovodja (čeh), prvotvorn strokovnjak. Pojasnila daje Ciril Del Cott, Loka pri Žusmu, Jugoslavija. 2000

GOSPODIČNA z večletno prakso, išče primerne službe v kakem uradu. Govori slovenski, nemški ter deloma italijanski jezik. Gre tudi v okolico Trsta, ali pa v Jugoslavijo. Cenjene ponudbe na upravo lista pod "Marljiva". 2008

KUHARICA, večja vseh hišnih del, išče službe pri kakem duhovniku ali privatnem gospodu. Naslov pri upravnistvu. 2004

KROMPIR, lep po 66, za prešiče po 50, fižol (Mandoloni) po 2.00 se prodaja via Milano 7. 2007

SKLADIŠČE, pripravno za oglje, se da v najem. Pojasnila v ljudski kavarni, via Arcata 15. 2005

MLEKARSKO DRUŠTVO v Kobaridu rabi nujno stroj za posnemanje mleka (Centrifugo) in stroj za izdelovanje surovega masla. Lastniki že rabljenih, dobro ohranjenih strojev, naj naslovijo ponudbe na mlekarno v Kobaridu. 2001

CUNJE po 30, star papir, železo 25 in druge kovine kupujem po visokih cenah. Solitario št. 14. 51

PRSRNI SIRUP za kašelj, reumazan proti trganju in druga domača zdravila ima vedno lekarna v Il. Bistrici. 28/5

POZORI! Krone, bisere, zlato, platin in zobovje po najvišjih cenah plačuje edini grosist Bel-feli Vita, via Madonna 10, I. 82

Inserirajte v „Edinosti“

Usoljam si naznaniti cenj. občinstvu, da se nahaja sedaj moja zaloga

NOGAVIC, MAJ, DROBNARIJ, RUT in TKANIN

v ulici Petrarca št. 3 — Gorica (zraven Trgovskega doma)

GIOV. FELBERBAUM.

44/22

POHIŠTVO.

NOVI DOHODI: poročne sobe, solidno, slavonsko delo, javorjeve, črnejšve, jesenove, mehgonijeve, hrastove L. 1700, naslonjači L. 48.—, železne postelje s kovinasto vzmetjo L. 150.—, TÜRK, Via S. Lazzaro št. 10.

VELIKA IZBERA

Za pošiljkatve na deželo najboljša, brezplačna embalaža.

Velika zaloga vina, žganja in likerjev

JAKOB PERHAUC

ustanovljena leta 1878

Trst, via S. T. Xydias št. 6, telefon 2-86.

Vedno v zalogi in po cenah izven vsake konkurence: pristen istrski tropinovec, kraški brinjevec in kraški slivovec.

Lastni izdelki: šumeča vina kakor šampanjec, šumeči istrski rožji Lacrima Cristi in druga.

Specialiteta: Rajski konjak in Crema marsala ter raznovrstni likerji in sirupi, kakor pristni malinovci in drugi. (50)

BANCA DELLA VENEZIA GIULIA

Delniška družba — Glavnica L. 5.000.000.— popolnoma vplačana.

Zadružni sedež in osrednje ravnanjstvo v TRSTU

Brezplačna emisija cirkularnih nakaznic, vse bančne operacije, menjalnica, borza.

Corso Giuseppe Verdi — GORICA — Telefon šte. 8 77

Blagajna posluje od 9-12 in od 15-17

Razna usnja najboljših tovarn.

Velika izbira kopit.

Gumijevi podpetniki

„Pirelli“.

Čistilo za čevlje

„Brill“ in „Ecla“

Use po najnižjih cenah.

Za preprodajalce posebni popusti.

49 Via Udine (prej Belvedere) 49 Tel. 41-38

F. CINK TRST

ZALOGA-USA KOVRSTNEGA USNJA IN KOZ-TER-VSEH CEVLJARSKIH-POTREBSCIN. IZDELOVANJE ZGORNJIH DELOV IN USA KOVRSTNO STEPANJE.

Srebrne krone in zlato plečujem po najvišjih cenah

ALOJZIJ POVN

Trst, Piazza Garibaldi št. 2

(prej Barriera)

Dobre in moderne obleke

za moške, dečke in otroke v veliki izbiri

po konkurenčnih cenah.

Adolfo Rostoris

Trst, Via Carducci 3C.

Oglejte si izložbe, da se prepričate!

Najvišje cene plačujem za

K O Ž E

kun, zlati, lisic,

dihurjev, vider, jazbecov, mačk, veveric, kriv, divjih in domačih zajcev.

D. WINDSPACH

Trst, Via Cesare Battisti št. 10

II. nadst., vrata 16

Sprejemajo se pošiljkatve po pošti.

kako dobra misel je to! je dejala lady, kažo na izložbo trgovca z lišpom (nakitjem). Na dveh straneh igralnice so bile majhne prodajalnice, v katerih so prodajali lepotiche, rari- tete, slaščice in cvetlice. Ljubljenci sreče so lehkó takoj našli, kar bi kupili, in tudi tisto osebo, kateri bi podarili. — Tista "dobra mi- sel", ki je tako ugajala Adamini, je bila ki- tica živih nageljčkov, ki jo je držala kača — mojstrsko delo zlatarstva: vsa sestavljena iz smaragdov, očji pa dva rožnata diamanta. — Zlatar je trdil, da je antično delo iz srednjega veka; lady pa je zatrjevala, da je vzhodno in- dijsko delo, češ, da ona to pozna po emaljira- nju. — Metél je dokazal, da je vsečak: on da pozna neke podobno delo, samo da je kušcar, a prav tako emaljiran: nizozemsko delo. — Med tem sta bila čisto pozabila svojih stav na igralni mizi. — Kar se dotakne Metélove rame dama v svileni obleki purpurne barve s pahljajo ter mu nathoma reče: "Gospod, vam je narasla stava že na 16.000 frankov!" (Stava, ki se pusti na mizi, se pri vsakem obratu stroja podvojuje, ako prihaja v kartah vedno njena barva na dan). Metél je rekel: "Hvala, gospod!" ter nadaljeval interesantno debato z lady Adamino in z zlatarjem. — Čez nekaj minut ga je že zopet potegnila dama v rdeči obleki za sukno: "Gospod, imajte razum! Vaša stava znaša 32.000 fran- kov." — "Mar mi je!" — Tudi to bi znal kaj povedati, je dejal, zopet obrnjen k Adamini, "iz čigave delavnice je prišel tale lišp." — (Dalje).